

ПРОБЛЕМАТИКА І ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

П'янова І. Ю., Шотова-Ніколенко Г. В. (*Одеський державний екологічний університет, г.Одеса, Україна*)

На сучасному етапі розвитку технічних засобів навчання і вимог, майбутньому спеціалісту необхідно не тільки вміння здобувати необхідну інформацію за фахом, але і вміння брати участь в обговоренні предмету спілкування з фахової тематики. Навчання іноземній мові є процесом, який здійснюється в першу чергу на текстовому матеріалі, що розуміється як прийом, переопрацювання і застосування інформації, при цьому характер осмислення цієї інформації свідомо регулюється. Англомовне читання повинно бути засобом отримання інформації з метою її майбутнього використання у професійній діяльності. Для цього використовується когнітивно-комунікативний підхід, основні і ключові поняття якого — це схеми, інтерактивність, обробка тексту, набір читацьких стратегій, метакогнітивна свідомість.

Схеми мають відношення до знань, що студенти вже мають, минулого досвіду до ознайомлення з текстом, яким студент користується для обробки прочитаного матеріалу. Інтерактивність — це діалог між автором тексту і читачем. Обробка тексту репрезентує когнітивну діяльність у пошуку тем, основних ідей, інформації і т. д. Стратегія і метакогнітивна свідомість — це усвідомлення індивідуальної стратегії в обробці прочитаного матеріалу для досягнення мети. Саме завдяки особистій мотивації студенти свідомо вивчають мову. Когнітивний підхід — перевтілює іноземну мову у такий же засіб усвідомлення світу, як і рідна мова. Як правило, у технічних вищих навчальних закладах професійне навчання обертається в основному коло фахових текстів. Формування вмінь, таким чином, можна розділити на три групи — вміння говорити на основі тексту, у зв'язку з текстом, поза зв'язком з текстом. Вміння говорити на основі тексту має на увазі реферування, анатування тексту, вміння висловлювання у зв'язку з текстом зосереджено на змістовному боці висловлювання — послідовності та доказовості. Висловлювання поза зв'язком з текстом — це ініціативне мовлення на основі спеціальності студента.

Англомовні тексти зі спеціальності надають широкі можливості для оволодіння лексичними одиницями, які є основою професійного спілкування, його стрижнем. Оволодіння лексикою зі спеціальності має велике значення,

оскільки успіх англомовного спілкування значною мірою вимірюється таким рівнем володіння лексичними навичками, який забезпечить здібність розуміти і вживати в подібній ситуації саме ту лексичну одиницю, яка точно передає висловлювану думку.

Навчання студентів англомовній лексиці зі спеціальності становить окреме питання, що цікавить багатьох методистів. Вчені поділяють процес навчання на три етапи, які реалізуються паралельно з трьома рівнями роботи з текстами, а саме лексико-граматичним, композиційно-логічним та інтерпретаційним. При цьому в якості основи для організації комунікативної діяльності може виступати той самий текстовий матеріал, а також залучатися додаткові джерела. Розглянемо три етапи навчання, що допомагають вирішити проблеми професійно-орієнтовного навчання студентів:

- 1) Організація мовленнєвої взаємодії студентів для визначення ступеня невідповідності мовленнєвих висловлювань вимогам реального мовленнєвого спілкування. На цьому етапі вивчаються нові моделі та лексичні одиниці. Студенти виконують рецептивно-репродуктивні умовно-комунікативні вправи. Мета вправ — формування вмінь непідготовленого репродуктивного висловлювання, обмеженого у часі. На цьому етапі домінує вид взаємодії „студент — студент”.
- 2) Тренування в спілкуванні. Викладач говорить зі студентами про конкретний тип професійного спілкування, допомагає їм усвідомити ступінь невідповідності їх висловлювань існуючим закономірностям мовленнєвої взаємодії. Всі вправи — комунікативні. В умовно-комунікативних вправах передбачається висловлювання студентів, які імітують реальне спілкування. В таких вправах повинна бути ситуативність. Ситуація, на основі якої будується діалог, повинна наближатися до реальної, тема повинна викликати цікавість. Домінуючим видом взаємодії тут є модель ”студент — викладач”.
- 3) Спілкування відбувається в ситуаціях, що наближені до реальних. При цьому студенти накопичують необхідний досвід мовленнєвого спілкування з використанням засобів вивчаємої мови. Основна функція ситуації — збуджувати увагу студентів і допомогти їм активізувати все те, що ними накопичено на попередніх етапах. Найбільш загальними ситуаціями цього рівня є інтерв'ю, дискусія, конференції на тему, актуальні для розвитку сучасних технологій, ділові ігри. На даному етапі виконуються продуктивні комунікативні вправи. Очікувана мова студентів — продуктивна, не детермінована. Домінуючим видом взаємодії знову є „студент — студент”, але вона виконується вже на більш високому рівні, ніж на першому етапі.